

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social Politice
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei			Cultură și filosofie bizantină					
2.2 Titularul activităților de curs			Prof. Dr. MIHAI DAN CHITOIU					
2.3 Titularul activităților de seminar			Prof. Dr. MIHAI DAN CHITOIU					
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6 Tip de evaluare *	E	2.7 Regimul disciplinei **	Ob	

* E – Examen / C – Colocviu / V – Verificare

** OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					11
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					4
Examinări					4
Alte activități					0

3.7 Total ore studiu individual *	69
3.8 Total ore pe semestru	125
3.9 Numărul de credite	5

4. Precondiții - De curriculum (dacă este cazul)

Discipline absolvite anterior: Introducere în filosofie, Terminologie filosofică, Metodologie filosofică
--

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Obiective

- Identificarea și interpretarea particularităților culturii bizantine
- Stabilirea identității și originalității modului de filosofare bizantin

La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să:

- Relevarea specificului culturii și filosofiei bizantine
- Să identifice constituirea și etapele culturii și filosofiei bizantine
- Să identifice metodele filosofice implicate în filosofia bizantină

7. Competențe/Rezultate ale învățării

- Stabilirea de conexiuni. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.
- Distingerea teoriilor (cunoaștere și adevăr). Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevărului.
- Descrierea răspunsurilor la întrebările filosofice fundamentale. Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru.
- Studentul evidențiază cauzele, principiile și semnificațiile acțiunilor, experienței și existenței umane
- Studentul asimilează noțiuni aprofundate și criterii specializate din diferite domenii de ramură ale filosofiei (în funcție de perioade istorice, paradigme culturale, modele ale cunoașterii științifice, norme sociale și reguli instituționale, raporturi inter-disciplinare, etc)

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
Semnificația studierii culturii și filosofiei bizantine. Coordonate istorice și culturale	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Contextul istoric și ideatic al apariției neoplatonismului	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Doctrina lui Plotin	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Paradigmele Neoplatonismului: Emanație și Conversie, Hypostazele	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Evoluția neoplatonismului	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Neoplatonici vs. Gnostici. Primele secole creștine	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Sursele și identitatea filosofiei bizantine	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Temele filosofiei bizantine	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Calea cunoașterii: Kataphatic și Apophatic	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Omul ca vietuitor. Tunica de piele	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Paideea și Mistagogia	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Ierarhie și participare: între simbolic și social	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Iconic și re-prezentare	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Actualitatea filosofiei bizantine	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate

Bibliografie

Leon Robin, Platon, Ed. Teora, București, 2000;
Emile Brehier, Filosofia lui Plotin, Ed. Amarcord, Timișoara, 2000;
Pierre Hadot, Plotin sau simplitatea privirii, Ed. Polirom, Iași, 1998;
Alain Ducellier, Bizantinii, Ed. Teora, București, 1997;
Michel Kaplan, Bizanț, Ed. Nemira, București, 2010;
Sergei Mariev, Bizantine Perspectives on Neoplatonism, Ed. Walter de Gruiter, 2017;
Nikolaos Matsoukas, Istoria filosofiei bizantine, Ed. Bizantină, București, 2003;
Basile Tatakis, Filosofia bizantină, Ed. Nemira, București, 2010;
Dan Chițoiu, Repere în filosofia bizantină, Ediție a II-a, Ed. PIM, Iași, 2012;
Panayotis Nellas, Omul, animal îndumnezeit, Ed. Deisis, Sibiu, 1994;
Christos Yannaras, Persoană și eros, Ed. Anastasia, București, 2000.

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
Prezentare de ansamblu a tematicii de seminar	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		problemelor generale prezentate
Introducere în filosofia lui Plotin: biografie, parcurs, repere	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Influența lui Platon asupra lui Plotin. Aspectul de noutate în filosofia plotiniană	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Terminologia plotiniană: Nous și Psyche (doctrina)	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Ousia și Hypostasis. Neoplatonism vs. creștinism	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Unu și Trei. Unu și Multiplu. Neoplatonism vs. creștinism	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Relația suflet-trup. Neoplatonism vs. creștinism	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Metafizică și teologie între neoplatonism și gândirea bizantină.	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Receptare și noutate semantică: termenii neoplatonici în filosofia bizantină	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Logos-Logoi între Platon și Maxim Mărturisitorul	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Evoluția filosofiei bizantine între Maxim Mărturisitorul și Grigorie Palama	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în

8.2 Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
		programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Justificarea icoanei ca reprezentare suprasensibilă: controversă și argumentare	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Energiile necreate: concept cheie în filosofia lui Grigorie Palama	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate
Evaluare scrisă de seminar	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate

Bibliografie

Platon, Opere, vol. VI, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989;
Plotin, Opere, vol. I-III, Ed. Humanitas, București, 2003-2009;
Porfir, Isagoga, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2002;
Proclos, Elemente de Teologie, Ed. Herald, București, 2007;
Damascius, Despre primele principii. Aporii și soluții, Ed. Humanitas, București, 2006;
Origen, Peri Arhon, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 8, Ed. IBMBOR, București, 1982;
Evagrie Ponticul, Tratatul Practic. Gnosticul, Ed. Polirom, Iași, 2003;
Dionisie Areopagitul, Opere complete, Ed. Paideia, București, 1996;
Grigorie de Nyssa, Viața lui Moise, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 29, Ed. IBMBOR, București, 1982;
Maxim Mărturisitorul, Ambigua, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 80, Ed. IBMBOR, București, 1983;
Maxim Mărturisitorul, Mistagogia, Ed. IBMBOR, București, 2000;
Isaac Sirul, Cuvinte către singuratici, Partea a II-a, Ed. Deisis, Sibiu, 2003;
Teodor Studitul, Iisus Hristos, prototip al icoanei sale, Ed. Apologeticum, București, 2006;
Ioan Damaschin, Dogmatica, Ed. Apologeticum, București, 2004;
Grigorie Palama, Tomul Aghioritic, în „Filocalia”, Vol. 7, Ed. IBMBOR, București, 1977.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul de „Cultură și filosofie bizantină” se înscrie în aria curriculară a cursurilor de istorie a filosofiei. Servește absolventului la a aprecia mai corect importanța epocii și continuitatea unui anume fel de discurs prezent de-a lungul meditației filosofice.

10. Evaluare

10.1 Evaluare continuă		Pondere (min. 30%)		50	
Curs	Forma de evaluare				
	Pondere		0		
	Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale		Nu		
	Metode de evaluare	Detalii		Pondere	cu reexaminare
Seminar / Laborator	Forma de evaluare		Verificare mixtă		
	Pondere		100		
	Nepromovarea Evaluării continue determină nepromovarea Evaluării finale		Nu		
	Metode de evaluare	Detalii		Pondere	cu reexaminare
		Verificare orală periodică		50	Nu
		Test		50	Da

10.2 Evaluare finală	Pondere (max. 70%)	50
	Forma de evaluare	Verificare orală finală

10.3 Mențiuni (situații speciale în evaluare)

--	--

10.4 Standard minim de performanță

Minim 4 la examinarea finală la care se adaugă 1 punct pentru îndeplinirea în proporție de 50 % a activităților de la seminar

Data completării,

Titular de curs,
Prof. Dr. MIHAI DAN CHITOIU

Titular de seminar,
Prof. Dr. MIHAI DAN CHITOIU

Data avizării în departament,

Director de departament,
Conf. Dr. CRISTIAN PETRUT MOISUC